

KERKBLAD

Jaargang 28 - nummer 13
vrijdag 9 juli 2021
editie Leeuwarden e.o.

G eandewei

Protestantse
Kerk

Ik ben de alfa en de omega

Babi Jar

DE NIEUWE
PSALM
BERIJMING

Een nieuwe psalmberijming
zonder oproer

Geloofslessen
in de Sportkerk

Column Maarten Keijzer

Entrez!

In het mooie Bourgondië is een wereld aan historische gebouwen te vinden. Daaronder talloze kerken. Veel daarvan zijn niet meer in gebruik, maar gelukkig staat vaak de deur wel open. Zo bezochten wij onder meer de abdijkerk van

Tournus. Daar lagen fraaie boekenleggers, met als beginwoorden: *Entrez. Regardez. Ecoutez. Rencontrez. Partagez.* Vrij vertaald: 'Kom binnen. Kijk om je heen. Luister. Ontmoet. Doe mee.'

Zou zo'n uitnodiging ook iets voor onze kerkgebouwen zijn?

Veel mensen komen niet eens binnen. Die kijken ook niet om zich heen. Sommigen hebben zelfs niet de behoefte om naar een ander te luisteren. Elkaar ontmoeten? Vrienden en familie, ja. Blijft over: doe mee. En dat is al helemaal moeilijk...

Een uitnodigende kerk zou misschien iets kunnen doen met die vijf woorden. En dan denk ik niet aan de eigen kerk-gangers, want die weten wel waarom ze naar de kerk gaan en dat daar bemoedigende en stimulerende woorden te horen zijn en veel goede dingen gebeuren. Maar die talloze anderen? Die niets (meer) met de kerk hebben? Waarom zouden die naar binnen lopen? Wat valt daar dan te zien? Wat valt er te beluisteren – mooie muziek? Of zegt iemand iets wat jou kan raken? En gebeurt dat dan in een taalgebruik dat velen helemaal niet (meer) kennen? En die ontmoeting: heeft die meerwaarde ten opzichte van een gesprek op straat of op een terras? En dan ook nog meedoen: meedoen met wat?

Hoe krijg je die mensen 'binnen'? Je eigen gemeenschap is vaak hecht. Je kent elkaar, je kent de geloofstaal, je hebt behoefte aan een goede preek als onderdeel van een mooie dienst, je doet mee aan bijvoorbeeld diakonale activiteiten. Maar het gaat mij hier om die buitenstaanders. Hoe bereik je die? Kunnen die vijf woorden ons daarbij helpen? Onze Protestantse Kerk biedt daartoe heel veel ondersteunende diensten!

Maarten Keijzer was leraar Nederlands

Meditatie Alfa en omega

'Ik ben de alfa en de omega, de eerste en de laatste, het begin en het einde.'

(Openbaring 22: 13)

door Rudie Koetje

Op Paaszondag, bij online-diensten en onlangs in Woudsend tijdens een online-rouw-dienst, zag ik de nieuwe paaskaars. Het raakt me elke keer diep om de letters A & O te zien:

'Alfa en Omega' - de letters A & O - is een uitdrukking die Gods almacht symboliseert. Alfa en Omega zijn de eerste en de laatste letter van het klassieke (Ionische) Griekse alfabet. In Openbaring 1:8 en 21:6 en 22:13 zegt God: 'Ik ben de Alfa en de Omega.' In Openbaring 2:8 wordt Jezus aangeduid als 'de Eerste en de Laatste', waarmee hetzelfde wordt bedoeld.

Deze twee letters, de eerste en de laatste van het alfabet, zijn geschikt om het geheimenis van de eeuwige Godheid van Christus en Zijn wezenseenheid met de Vader, niet alleen Zijn eeuwigheid, maar ook Zijn scheppende almacht aan te duiden.

Met het zien van deze letters werd ik me opnieuw bewust van Zijn grootsheid. Met Pasen mochten we stilstaan bij het feit dat Hij is opgewekt uit de dood. Hij leeft! Voor u, voor jou en voor mij.

Troost

Wat een troost spreekt hier uit. In welke fase van ons leven we ons ook bevinden.

We voelen dit niet altijd zo. Dan zit ons iets in de weg, bijvoorbeeld verdriet, zorgen, pijn, ongerustheid. We mogen echter met al onze vragen naar Hem toe gaan.

Maar wij denken vaak dat we het zelf wel weten of kunnen oplossen.

We denken dat we zelf groot zijn, maar we zijn nog maar een kind. Namelijk kinderen van God, Gods kinderen. We mógen kind van God zijn en het aan Hem overlaten, zoals een kind met zijn problemen naar zijn ouders kan. We mogen schuilen onder Zijn vleugels. Vaak brengen we onze vragen niet in gebed bij God, maar denken we zelf een uitweg te

vinden. Het is lastig om je eigen gedachten en vragen opzij te zetten en het aan Hem over te laten. We zijn vaak onzeker over de toekomst en voelen ons vaak alleen. We sluiten ons op in onszelf en bouwen een muur om ons heen. We willen niet meer gekwetst worden. Of we voelen ons schuldig, schamen ons over iets.

Rust

Maar toch kan het een grote rust geven om het aan Hem toe te vertrouwen en het in Zijn handen te leggen. Jezus toelaten in je leven kan rust geven. Wat uw of jouw situatie ook is, probeer het in Gods handen te leggen. Sela bezingt dit in het lied: Alfa en Omega. U kunt het horen als u de foto scant met de Geandewei-app.

Er is hoop voor ons allemaal. Wat we ook gedaan hebben, hoe we ons ook voelen, Jezus vraagt ons Zijn hand te nemen en Hem te volgen. Zijn deur staat open: Hij klopt op uw deur...

N.C. Otgaar omschrijft het zo: 'Mij is de hemel zo dichtbij, want daar is Jezus, die voor mij gestorven en begraven is, maar ook uit 't graf verrezen is. Hij is niet ver, Hij is dichtbij. Dit maakt mij innerlijk zo blij.

't Geeft vrede en rust: 'k ben nooit alleen, want Jezus weet ik om mij heen.'

Rudie Koetje-van der Berg is kerkelijk werker in de Protestantse Gemeente Drachten - Deelgebied West

Leesrooster

Week 28, 11 t/m 17 juli

zondag	Deuteronomium 8:1-6
maandag	Deuteronomium 8:7-20
dinsdag	Deuteronomium 9:1-14
woensdag	Deuteronomium 9:15-29
donderdag	Psalm 90
vrijdag	Marcus 6:1-13
zaterdag	Marcus 6:14-29

**Geandewei 12 t/m 16
zijn nummers voor drie
weken**

Week 29, 18 t/m 24 juli

zondag	Marcus 6:30-44
maandag	Marcus 6:45-56
dinsdag	Deuteronomium 10:1-11
woensdag	Deuteronomium 10:12-22
donderdag	Deuteronomium 11:1-9
vrijdag	Deuteronomium 11:10-21
zaterdag	Deuteronomium 11:22-32

Week 30, 25 t/m 31 juli

zondag	Johannes 6:1-15
maandag	Johannes 6:16-24
dinsdag	Johannes 6:25-36
woensdag	Johannes 6:37-46
donderdag	Johannes 6:47-59
vrijdag	Johannes 6:60-71
zaterdag	Marcus 7:1-13

Babi Jar

Synagoge als nieuwe loot van hoop

In de Oekraïense hoofdstad Kiev is onlangs een nieuwe synagoge geopend in de vorm van een gebedenboek. Een bijzonder bouwwerk op een bijzondere plek, namelijk bij Babi Jar. Dit ravijn in het noordwesten van de stad was eind 1941 het oord van ellendige verschrikkingen. In twee dagen tijd werden er ruim dertigduizend Joodse mannen, vrouwen en kinderen vermoord. Doorgeschoten door leden van de Einsatzgruppen, aangevuld met Oekraïense militia die met de Duitsers heulden.

door Maurice C.J. Wielenga

In Kiev en omgeving was van oudsher een grote, bloeiende Joodse gemeenschap van 175.000 mensen, die het Yiddish spraken. De inwoners leefden van de handel, waren bedreven in bankzaken of hadden functies in het onderwijs of in de artseneij.

Medio september 1941 werd Kiev getroffen door bombardementen van de Russen. De NKVD, de Russische geheime dienst, had het voorzien op gebouwen die vroeger van haar waren, maar waarin nu Duitse eenheden waren gehuisvest. Vele honderden Duitse militairen kwamen om het leven. Vanuit Berlijn werd om wraak geroepen.

In korte tijd werden overal in het centrum van Kiev aanplakbiljetten opgehangen met de mededeling dat de Joden zich moesten melden voor een werkvergunning en verhuizing naar andere plaatsen. Zij waren het mikpunt. Zo kon het gebeuren dat op 29 en 29 september 1941 kilometerslange rijen Joden liepen te zeulen met zware koffers en rugzakken om zich gereed te maken voor de reis - die nooit een reis werd.

Vlakbij het Joodse kerkhof stonden lange tafels waar de Joden zich moesten laten registreren en onder dwang hun vaak kostbare spullen afgeven. Hierna moesten ze via een nauwe gang doorlopen naar een gebied omheind door dubbel prikkeldraad. Op die positie was nog niet te zien dat vlak hierna een diep ravijn volgde, zeker dertig tot veertig meter diep. De Joden werd ruw gesommeerd zich snel uit te kleden. Vervolgens moesten ze naar beneden in het ravijn lopen en gaan liggen met het gezicht naar de grond. Van alle kanten klonken gewersalvo's die tegen de steile rotswanden echoden. Over de lichamen werd een dunne laag aarde uitgestort, waarna een tweede groep Joden zich in het ravijn moest begeven. Dit duurde tot de avond. En omdat het eind september vrij vroeg donker werd, volgde de tweede serie moorden een dag later, 30 september.

Op deze manier werden in twee dagen 33.700 Joden afgeslacht. Lang niet iedereen was direct dood, velen leefden nog en probeerden uit alle macht over lichamen heen te klimmen. Daarom maakte een controlekorps na de laatste serie beschietingen een ronde over het slagveld, om de overlevenden een genadeschot te geven.

Overlevenden

Door deze handelwijze waren er later slechts heel weinig overlevenden die over deze tragedie konden vertellen. Een van hen was Dina Pronitsjeva, actrice van het poppentheater in Kiev. Zij sprong het ravijn in vóór er geschoten werd en hield zich morsdood. Omdat ze in een van de bovenste lagen terechtgekomen was en een oersterk lijf had, kon ze in het don-

ker uit het helse dal omhoog klimmen, telkens wachtend tot er geen zoeklichten van de Duitsers in de buurt waren. Ze vluchtte via de omheiningen van prikkeldraad, waarna ze het geluk had een goedgezinde buurman te vinden die haar onderdak en kleding bood. Later heeft ze haar relaas laten optekenen door de schrijver Koeznetsky.

In de steek gelaten

De Duitsers hebben met deze massale moordpartijen, uniek in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, een zware schuld op zich geladen. Het erge hierbij vind ik, dat gewone burgers uit Kiev, vaak burens, hun Joodse stadgenoten in de steek hebben gelaten of hen zelfs actief hebben verraden.

De dichter Jevgeni Sjostakovitsj heeft jaren later het ontroerende gedicht geschreven:

'Er staat geen monument bij Babi Jar.
Er is alleen de steile afgrond,
als een ruwe gedenksteen.
Ik ben bang'

Een nieuwe loot van hoop

Op de eerste gedenkdag speciaal voor Oekraïeners die de Tweede Wereldoorlog nog hebben meegemaakt, op 14 mei van dit jaar, werd aan de rand van Babi Jar een nieuwe synagoge geopend, een zeer bijzonder ontwerp van architect Manuel Herz uit Zwitserland, die zijn opleiding genoot bij het architectenbureau van Daniel Libeskind in Berlijn.

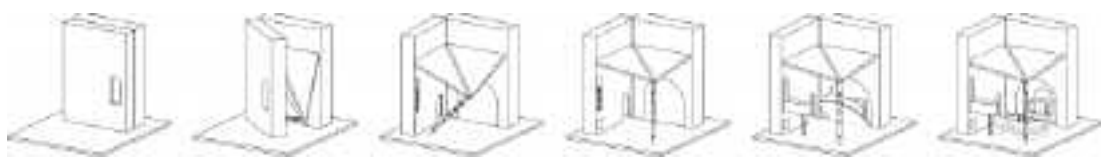
De synagoge heeft de vorm van een gebedenboek of Bijbel die uitgevouwen kan worden op een scharnier met een houten ondergrond. Hier komt geen motor aan te pas. Dit 12 meter hoge bouwwerk is gemaakt van oud eikenhout dat uit alle delen van Oekraïne is verzameld, uit bomen 'die nog weet hebben van de verschrikkingen van de massaslachtingen'. In opgevouwen toestand komt een gebedsplaats te voorschijn en een balkon dat rond afloopt. Er zijn ook tal van kleurrijke symbolen afgebeeld op het plafond en de zijwanden. Een sierlijke houten pilaar ondersteunt het dak.

Waardige gedenkplaats

Nu deze synagoge er staat, is dit de waardige plaats geworden van gedenken en herdenken voor onze generatie en de vele die na ons zullen komen.

Er valt veel te gedenken. Na de twee dagen van massaslachtingen zijn er op dezelfde plek én elders in Oekraïne in totaal anderhalf miljoen Joodse burgers om het leven gekomen. Dit bouwwerk van Manuel Herz zorgt ervoor dat we niet vergeten wat talloze Joden is overkomen. Hierbij past de Hebreeuwse tekst: 'Open de poorten opdat een gerechtvaardigd volk binnentrede dat Uw trouw bewaard heeft'. De genadige God en Vader zij alle nabestaanden van deze onvoorstelbare tragedie nabij, hen die treuren om het verlies van zo veel dierbaren.

Maurice C.J. Wielenga uit Joure is publicist en een vaste medewerker van Geandewei.

Impressie van de synagoge in gesloten en open toestand, en een foto van het pas geopende gebouw.

Geloofsgetuige

Catharina J.M. Halkes

'Het gaat om een mentaliteitsverandering. Een cultuur en een kerk veranderen niet in een handomdraai'

Rita C. Cries / Anefo - NABIMAAI Archief

* 2 juli 1920, Vlaardingen
† 21 april 2011, Nijmegen

De afgelopen weken laaide er een discussie op over seksisme in onze kerk(en). Menig vrouwelijke predikant krijgt nog regelmatig vernederende opmerkingen te horen. Een goed moment om Catharina (Tine) Halkes voor het voetlicht te brengen, 101 jaar geleden geboren, tien jaar geleden overleden. Ze was in ons land vanaf de jaren zestig het boegbeeld van de feministische theologie.

Ze had juichend op het plein gestaan toen in 1962 in Rome het Tweede Vaticaans concilie geopend werd die een nieuwe wind door de Rooms-katholieke wereldkerk zou laten waaien. Met haar boek *Storm na de stilte* (1964) kwam ze in de voorhoede van de vrouwenbeweging. Ze was afkomstig uit een welgesteld katholiek middenstandsmilieu. Maar theologie studeren was er voor rooms-katholieke meisjes eind jaren veertig niet bij geweest. Ze had Nederlands gestudeerd, maar kreeg toch een aanstelling aan de Katholieke Universiteit Nijmegen (nu Radbouduniversiteit). Na een Amerikaans eredoctoraat voor haar publicaties en optreden werd ze hoogleraar Feminisme en Christendom, de eerste in Europa. Als lobbyiste en vergadertijger richtte ze haar pijlen op de kerk en op de universiteit, vechtend om serieus genomen te worden. Ze wilde een spoor nalaten, waarop anderen konden verder gaan. En ook na haar emeritaat in 1987 bleef ze actief en groeide ze verder uit tot de grande dame van de feministische theologie. De eretitel 'kerkmoeder' beviel haar wel. Ze had geen last van grote bescheidenheid. 'Het is goed om naast al die kerkvaders ook kerkmoeders te hebben. Ik ben een warm voorstander van alles wat we kunnen doen om het vrouwelijke gezicht van de kerk en van God op te waarderen.'

Ze is getrouwd geweest en gescheiden. Er is sprake van een intieme relatie met een priester. Haar laatste boek heette: *En alles zal worden herschapen: gedachten over de heerlijkheid van de schepping in het spanningsveld tussen natuur en cultuur* (1995).

Er is een fonds naar haar genoemd. Dat bevordert met lezingen en subsidies feministische theologie. Dat zal nog wel een tijd nodig zijn. De eerste vrouwelijke paus is nog heel ver weg. En zou er misschien een verband kunnen zijn tussen seksistische opmerkingen en de verknochtheid aan mannelijke taal voor het Godsgeheim, het liefst met hoofdletter, in Bijbelvertalingen, liederen en gebeden?

Harmen Jansen

Byldspraak - Willem Wilstra Ynspiraasje

It arkje op De Feanhoop dat Rink van der Velde silger neilitten hat krige doe de namme 'Skriuwersarke.' Under machtich hege popels, troch Rink sa'n fyftich jier tebek as polsdikke beamkes dêr plante, leit it arkje yn in petgat: 'Smûk skaadzjend beamtegrien.'

Ferskate skriuwers mochten der al gebrûk fan meitsje, om yn alle rêst wurkje te kinnen. In mannich jier ferlyn mocht ik dat dêr sels ûnderfine. Wat in rêst, mar it wie wol wennen oan de frjemde lûden nachts út 'e natoer.

Koartlyn trof ik dêr in goekunde, Wilma Miedema fan Ried, dy't fjouwer wike krigen hie om in nij berneboekje op priemen te setten.

De titel is noch net bekend mar de ynhâld giet oer ûnderfiningen út har eigen berne-tiid en har heit Douwe hat ek oantekens oanrikt. Foaral de natoer en it libben komme dêr yn oan bod, lykas: 'Wat is kikkerdril?', 'Jam meitsje fan flearbeien', foto's en sankjes oer bisten en blommen, strinkjes meitsje fan koweblomkes en mear sokke ferhaaltsjes.

Twa jier ferlyn mocht Wilma hjir ek al in pear wike wenje om har boek *In oare wei mei oare eagen* op poaten te setten. Dat giet oer har libben mei sykten en oare problemen. Oer de syktocht, om dêr sûn út te kommen, wat slagge is. Eins in soarte spiegel foar oaren dy't ek mei libbensproblemen wrakselje.

Breng foto's tot leven met de Geandewei-app

Sommige artikelen in Geandewei zijn voorzien van een rood fotoestel-icoontje. Dit betekent dat u de foto kunt scannen met de Geandewei-app om een filmpje of een andere interactieve toepassing te starten. U vindt de app in Google Play (Android) of de App Store (Apple). Installeer hem en volg de volgende instructies om uw drukwerk tot leven te brengen:

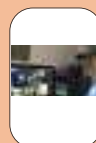
Klik op het foto-icoon in de app op uw telefoon of tablet

Richt de telefoon of tablet op de foto in uw papieren blad

Het bijbehorende filmpje speelt automatisch

Zangbundel

Een nieuwe psalmberijming zonder oproer

Terwijl het zangverbod nog van kracht was vond nogal stilletjes de presentatie plaats van *De Nieuwe Psalmberijming*. Een team van zeven mannen en twee vrouwen heeft een prestatie van formaat geleverd. In het *Liedboek* van 2013 werden de 150 psalmen uit het *Liedboek voor de Kerken* van 1973 integraal overgenomen. Er is nu een prima alternatief. Het kan een mooie aanleiding zijn om nu we weer samen mogen zingen ook psalmen op de oude melodieën een nieuwe kans te geven. door Harmen Jansen

Toen er in 1773 een nieuwe psalmberijming werd ingevoerd, ging dat bepaald niet zonder slag of stoot, zoals we weten dankzij de literaire vereeuwiging door Maarten 't Hart van het psalmenoproer in Vlaardingens.

Twee eeuwen later was het verzet tegen de psalmberijming van 1967 minder luidruchtig, maar wel veel effectiever. De hele reformatische vleugel van het protestantisme heeft deze berijming geboycot en doet dat voor een gedeelte nog steeds. Het deed er niet toe dat die nieuwe berijming minstens zo schriftgetrouw was, dat de taal in twee eeuwen ingrijpend veranderd was en dat de groep dichters die de klus hadden geklaard, 'het landvolk', met mensen als Nijhoff, Barnard, Wit en Den Besten grote literaire kwaliteiten bundelde. Het enige dat telde was de emotionele binding aan het oude en vertrouwde. Het waren jaren van heftige turbulentie en polarisatie in heel de samenleving.

Marginaler

Ook nu maken we grote veranderingen mee. Maar daardoor veroorzaakt een nieuwe berijming nu nauwelijks nog opwindings. Kerken zijn kleiner en marginaler geworden. We hechten als plaatselijke gemeenten nog weinig waarde aan synodale besluiten en gaan in de keuze van onze liederen onze eigen gang.

Door het gebruik van gedrukte liturgieën en beamers en recent het streamen van diensten met geluid en beeld zijn we minder afhankelijk van gedrukte liedbundels. En het vrijere lied heeft alleen maar meer terrein gewonnen in de kerken. Welke gemeente denkt nog om *Opwekking* of *Hillsong* heen te kunnen? En wie komt er nog met een psalm als er verzoeksnummers mogen worden ingediend?

Hedendaags

Ondertussen verdient het werk van initiatiefnemer Jan Pieter Kuyper en zijn collega's grote waardering. Ze hebben niet alleen met succes gestreefd naar hedendaags Nederlands, zonder populair of platvloers taalgebruik. Ze hebben ook compact berijmd, waardoor de psalmen bijna over de gehele linie minder strofen kregen.

Ze hebben gezorgd voor maximale bruikbaarheid in kerkdiensten door naast de mooi verzorgde gedrukte bundel, de psalmen ook on-

33 Juich voor de HEER om Hem te loven
Psalm 33

1 Juich voor de HEER om Hem te lo - ven;
op - rech - te men - sen, hul - dig Hem,
Haal uit je hart een lied naar bo - ven;
leg al - le lief - de in je stem.
Zing bij de ak - koor - den;
speel met nieu - we woor - den;
zing bij harp en luit,
Maak de mooi - ste klan - ken
om de HEER te dan - ken;
zing het vro - lijk uit.

line en met beamsheets beschikbaar te stellen (wel licenties betalen).

Nieuwe impuls

Anglicaanse priesters moeten elke maand alle 150 psalmen bidden. Zulke regels leggen we elkaar niet op. Maar deze nieuwe teksten kunnen een nieuwe impuls geven aan onze omgang met God en het beroeren van de snaren van onze ziel met psalmen, net als eerder de vrije hertalingen door mensen als Oosterhuis en Bouma of in het project 'Psalmen voor nu'.

En als je ze niet voor jezelf wilt zingen, kun je ze tenminste lezen. Er staan prachtige zinnen in die uitnodigen om er een poos op te kauwen. Er klinkt taal die rechtstreeks binnenkomt. 'Ik hoef geen aardse overvloed' (4). 'Ik wil integer leven' (26). 'Haal uit je hart een lied naar boven' (33). 'De vrede van de Heer vult nu mijn leven' (18). 'Is die God van jou soms dood?' (42).

De dichters zijn voor een groot deel voorganger. De enige als dichter in breder kring bekend is denk ik Ria Borkent. Maar ze hebben zichzelf hoge eisen opgelegd, soms hoger dan

in 1967.

Zo komen we nu geen elisie en epenthesis tegen: het weglaten van klinkers of juist het invoegen van een lettergreep. Dus geen 'word' als nooit tevoren, of 'nieuwe wijze' i.p.v. 'nieuwe wijs' omdat het moet rijmen op 'prijsje'. Men vermeed actualisatie: geen tanks als er sprake is van strijdswagens, geen orgel in Psalm 150. Ik kwam wel een terroristenbende tegen (86). De taal is eenvoudig, maar stijlvol. De 'nederige vromen' uit Psalm 92 hebben nu plaatsgemaakt voor 'rechtvaardigen' die 'floreren als palmen in de zon'. De 'moede hinde' uit Psalm 42 is nu een 'uitgeputte'. Er wordt veel gebruik gemaakt van alliteratie en er wordt mooi meebewogen met ritme en melodie.

'HEER'

Over smaak zullen we blijven twisten. De Hebreeuwse Godsnaam is net als in de Nieuwe Bijbelvertaling wel consequent 'HEER' gebleven. Jammer? Maar 'Gij' werd 'U' en we worden vaak toegesproken als 'jij'. Bij vergelijking met bekende en nu misschien ook geliefde regels blijkt dat '1967' toch vaak gedateerd taalgebruik heeft of dat er soms kwistig dichterlijk was uitgebreid.

Toevallig is het dit jaar ook het vierhonderdste sterfjaar van componist Jan Pieterszoon Sweelinck. Zijn grootste prestatie waren zijn composities voor vierstemmige zang bij het hele *Geneefse Psalter* (met de oorspronkelijke Franse tekst). Zou de liefde voor die oude melodieën weer kunnen worden aangewakkerd door meer muzikale variatie aan te brengen in de uitvoering in onze diensten en door zorgvuldigheid van de begeleiding? Sommige melodieën waren met instemming van Calvijn ontleend aan straat- en liefdesliedjes. Mag het dan wat vaker met snarenspeel en niet te slepend?

Harmen Jansen uit Drachten is predikant van de Protestantse Gemeente Winsum-Halfambt en een vaste medewerker van *Geandewei*

De Nieuwe Psalmberijming,
Stichting Dicht bij de Bijbel
en KokBoekencentrum
22,50 euro

Column Jannie Dijkstra

Overvloed

Na een intensief verlof van 2,5 maand in Nederland ben ik weer aangekomen in Zambia. De tijd die ik in Nederland had is erg snel gegaan... en druk, moet ik zeggen. Veel te doen, veel te regelen, veel mensen bezoeken en weer werken aan mijn financiële ondersteuning. Zonder die steun kan ik mijn werk niet doen. Ik ben dankbaar hoe God voor me heeft gezorgd de afgelopen periode en ik vertrouw erop dat Hij dat blijft doen!

Terug te zijn in Nederland liet me merken hoeveel overvloed er is in ons kleine landje. Ik ben er de eerste week letterlijk ziek van geweest. Het raakte me diep en ik voelde me ontheemd. Nederland, een land waar eigenlijk geen nee te koop is, alles is er te krijgen, fysiek en online. Schappen in de supermarkt en winkels liggen vol spullen waarvan ik denk; 'wie gaat dit allemaal weer kopen!' Nederland, een land waar mensen zich druk maken over de vraag of ze, vanwege corona, al dan niet op vakantie kunnen gaan, een dagje uit kunnen gaan of uit eten mogen.

'Maak je geen zorgen over jezelf en over wat je zult eten, noch over je lichaam en over wat je zult aantrekken. Want het leven is meer dan voedsel en het lichaam meer dan kleding.' Lucas 12:22b-23

Dit vers heeft voor mij dan ook een dubbele lading. Ten eerste dat ik me geen zorgen hoeft te maken over wat ik zal eten en of ik wel kleding heb om aan te trekken tijdens mijn zendingsmissie. En daarnaast dat het leven méér is dan wat we bezitten en wat we daarmee allemaal kunnen doen. Ja, ik heb het goed in Zambia, ik leef basic maar heb genoeg. Toch heb ik gemerkt dat het lijkt of het leven hier in Zambia anders is. Veel mensen leven bij de dag en relaties onderling zijn erg belangrijk. De dag doorkomen is belangrijker dan nadenken over de toekomst. Velen hálen deze toekomst niet eens doordat ze op relatief jonge leeftijd sterven. Ja, ook hier raak ik mensen kwijt met wie ik tijdelijk op mag lopen. Dan wordt je maar weer eens diep met de neus op de feiten gedrukt, van waar het nu werkelijk om gaat in het leven. Precies: Goddelijke zorg en liefde! Het leven is niet 'hebben', maar liefhebben. Gods liefde uitdelen. En dat blijf ik doen! Daar kan geen aardse overvloed tegenop!

www.jannieinmission.com

Persoonsnamen en geloof in God (2) Daniël en zijn vrienden

Na de zomer verhuizen veel jongeren voor hun studie naar een stad. In de zomer vieren ze elders vakantie of maken festivals mee. Het zijn situaties waarin ze op eigen benen komen te staan.

door Doede Wiersma

Het verhaal van Daniël gaat over vier jongeren die in den vreemde standvastig blijven. Zij doen nu een appel op jongeren om trouw te blijven aan idealen uit hun opvoeding en zeker ook aan waarden uit de geloofsopvoeding.

Gedeporteerd

In 597 en 587 voor Christus, tijdens het bewind van Nebukadnesar, worden mensen uit Juda gedeporteerd naar Babylonië. Het aantal wordt geschat op dertigduizend en het zijn mensen uit de bestuurlijke elite (Daniël 1: 3; 5: 13). Een psalm beschrijft de sfeer onder de ballingen: 'Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij treurend en dachten aan Sion'. (Ps.137).

In deze wereld vertoeven Daniël en zijn drie vrienden. In hun namen horen we hoe hun ouders God Jahweh als zingever ervaren:

Dani-el:	mijn rechter is God.
Misa-el:	wie is als God?
Hanan-ja:	genadig is ja(hwëh)
Azar-ja:	helper is ja(hwëh).

Maar Babel kent geen God Jahweh, daar vereert men goden met de namen Ak, Bel, Nego/Nebo. Direct valt het besluit om de namen te veranderen (Daniël 1: 7).

Daniël:	Bel-sasar
Misael:	Mes-Ak
Chananja:	Sadr-Ak
Azarja:	Abed-Nego.

Deze inbreuk op hun identiteit maakt op hen geen indruk. Daniël en zijn vrienden blijven trouw aan hun geloof in God Jahweh (Daniël

6: 17, 21) en aan de gewoonten die erbij horen. (Daniël 1:8; 3: 18). Zelfs dan als dat geloof hen brengt in 'leeuwenkuil' en 'vurige ovens'. En dat maakt indruk op Nebukadnesar en later op Darius; destijds de groten der aarde. Nebukadnesar belijdt op zijn knieën aan Daniël: 'Het is waar, uw God is de God der goden!' (Daniël 2: 46/ zie: 3: 28). En Darius getuigt: 'Want Hij is de levende God die bestaat in eeuwigheid. Hij redt en bevrijdt.' (Daniël 6: 27).

Geloof in God nú:

De jurist Helmuth Graf von Moltke (1907-1945) werd om zijn verzet tegen de nazi's gedood. In 1942 schreef hij in een brief: 'Voor de oorlog was ik van mening dat geloof in God niet noodzakelijk was om het nationaal socialisme te bestrijden. Nu besef ik dat ik ongelijk had. De grootte van het gevaar, de zwaarte van de opoffering eist meer dan oppervlakkige principes.

Het vraagt absolute geborgenheid en absolute overtuiging."

Zijn medestander, de pedagoog Adolf Reichwein, bad iedere dag het Onze Vader en het gaf hem kracht.

Met het Onze Vader benoemen we de hoogste waarden van het christendom: een Rijk als rechtsorde met wélzijn voor allen. En we vragen God: bewaar ons voor de verzoeking dat we anderen onrecht doen. Daniël en zijn vrienden inspireren ons !

Doede Wiersma uit Leeuwarden was medewerker Oude Testament aan de RU Groningen en is emeritus-predikant van de Protestantse Kerk.

Het eerste artikel over persoonsnamen en geloof in God verscheen in Geandewei 11-2021

Daniël wordt uit de leeuwenkuil bevrijd, Philips Galle, naar Maarten van Heemskerck, 1565 - 1678, Rijksmuseum Amsterdam

Achtergrond

Geloofslessen in de Sportkerk

Renetta Jansma organiseert samen met vier andere vrijwilligers regelmatig een 'Sportkerk' in Dokkum voor kinderen en jongeren. „Door te sporten leren kinderen en jongeren waardevolle geloofslessen.”

Renetta Jansma is jeugdwerker bij de Protestantse Gemeente Dokkum-Aalsum-Wetsens en vertelt hoe ze een aantal jaren geleden op dit idee kwam: „Ik was altijd opgevoed met het idee dat kerk en sporten niet samengaan. Sporten op de zondag, dat deden wij niet. Maar de meeste kinderen en jongeren zijn gek op sporten. Die zijn veel liever actief bezig, dan dat ze een kerkdienst voor hun gevoel moeten 'uitzitten.'”

Aansluiten bij interesses

„De Sportkerk is voor onze gemeente een manier om aan te sluiten bij de interesses van onze jeugd. Tegelijkertijd geven we ze ook echt iets mee over het geloof. Onze Sportkerk begint ook echt tijdens de kerkdienst: de predikant bidt voor de deelnemers en stuurt ze daarna op pad. De kinderen en jongeren komen daarna niet meer terug in de dienst.

We organiseren de ene keer iets voor kinderen in de leeftijd van acht tot twaalf jaar en de andere keer iets voor jongeren van twaalf tot zestien jaar. We bedenken één of twee sporten die we willen doen en vragen een lokale sportvereniging om materialen en een sportinstructeur. Zo proberen we elke keer een andere sport: van tennis en voetbal tot dansen en judo. De kinderen krijgen tijdens het sporten in de pauze een snack en een drankje.

Bij het organiseren van de Sportkerk werken we samen met de Christelijk Gereformeerde Kerk. Ik raakte bevriend met een aantal sportieve mensen uit beide gemeenten. We voelden ons verbonden vanuit onze liefde voor sport. Daardoor besloten we een aantal jaar geleden om die sportliefde in te zetten voor de kinderen en jongeren uit beide gemeenten. Sinds die tijd organiseren we tijdens elk

kerkseizoen zo'n vier keer een Sportkerk.”

Geloofsles

De Sportkerk heeft uiteraard altijd een lijntje met het geloof. Renetta: „Ik houd tijdens elke Sportkerk ook een praatje, waarbij ik voorbeelden uit het sporten gebruik om dingen uit het geloofsleven te illustreren. Het gaat dan over thema's als volhouden en omgaan met tegenslagen. Daarbij gebruik ik als voorbeeld de sport die ze die dag hebben gedaan. Bijvoorbeeld over hoe een coach hen helpt als iets niet lukt en hoe de Heilige Geest ook als een soort coach in je leven kan zijn. En dat een kerkgemeente als een groep supporters om hen heen staat. Zo'n korte overdenking komt vaak goed aan bij de kinderen en jongeren.”

Kernwoorden

Door samen te werken met lokale sportverenigingen, geef je veel uit handen. Maar dat maakt het juist zo gemakkelijk om te organiseren. Wat ik wil meegeven aan jeugdwerkers die overwegen om zulke activiteiten te organiseren? Het hoeft echt niet ingewikkeld te zijn. Kinderen zijn allang blij als ze lekker actief bezig kunnen zijn en buiten mogen spelen.

Ook het praatje hoeft niet ingewikkeld te zijn. Houd het kort en bondig, zodat iedereen het snapt. Veel jongeren vinden een preek in een traditionele kerkdienst een beetje te ingewikkeld. Maar als ik een praatje houd, vraag ik de deelnemers later welke vier kernwoorden ze hebben opgepikt. Ze weten dan allemaal nog waar het over ging, en wat de belangrijkste punten waren. Al zijn het kleine dingen, ze kunnen van onvergetelijke waarde zijn in het geloofsleven van kinderen en jongeren.”

bron: protestantsekerk.nl

Diversen

Zeker 175 kerken doen deze zomer mee aan Tsjerkepaad

Na de afgelopen editie van vorig jaar doen deze zomer zeker 175 kerken mee aan Tsjerkepaad. Zij openen de deuren voor bezoekers op de zaterdagmiddagen tussen 3 juli en 11 september, van 13.30 tot 17.00 uur.

Het jaarthema is 'Kerken in heden, verleden en toekomst'. Bezoekers kunnen in de kerken het boek *Het gevoel van Tsjerkepaad* bemachtigen, met een overzicht van de geschiedenis van het evenement, maar ook verhalen en anekdotes van vrijwilligers en andere betrokkenen. Het boek is gratis, maar uiteraard wordt een donatie ten behoeve van de plaatselijke kerk zeer op prijs gesteld. Wie komende zomer niet 'op tsjerkepaad' kan, maar wel graag het boek wil hebben, kan het bestellen tegen 5 euro verzendkosten via www.tsjerkepaad.nl. Op deze website is ook precies te zien welke kerken meedoen, of zij afwijkende openingstijden hanteren en of er specifieke activiteiten zijn.

Kerk in Actie komt met nieuw collecterooster en actiegids

Kerk in Actie heeft het collecterooster voor 2022 gepresenteerd. In het rooster staan collectiedoelen waarmee plaatselijke gemeenten missionaire, diaconale en jongerenprojecten van de Protestantse Kerk kunnen steunen.

Er is ook ruimte voor eigen doelen. Het rooster geeft bij elke collecte een korte omschrijving en soms ook een persoonlijk verhaal dat bij de promotie van de collecte gebruikt kan worden. Ook zijn er passende collectes voor vier-en gedenkdagen zoals Bevrijdingsdag, Wereldvluchtelingen- en Eeuwigheidszondag. En ook de actualiteit is meegenomen, zo wordt rond de start van het WK Voetbal gecollecteerd voor arbeidsmigranten in de Golfstaten. Omdat de zondagse collecte niet het enige moment is om geld in te zamelen voor een project, heeft Kerk in Actie ook een nieuwe brochure gemaakt: Kom in actie!, met allerlei uitgewerkte acties waarmee de hele gemeente in beweging gebracht kan worden. De meeste van deze ideeën komen uit gemeenten zelf en waren daar een succes: van een ontbijtservice tot een kunstkalender en van een bijbelquiz tot een debatavond. Diakenen, zwo-commissies en kerkrentmeesters krijgen het rooster en de gids toegestuurd. Het rooster is ook te downloaden via kerkinactie.nl/collecte en de gids kan gratis (na)besteld worden via kerkinactie.nl/webwinkel

VOLGENDE KEER in G eandewei

Geloofd zij de God die mijn gebed niet verwerpt

